

„Te is más vagy, te sem vagy más.”**Gondolatok Lázár Ildikó 33 kulturális játék a nyelvórán című könyvéről**

Egyik kultúra sem értékesebb, több vagy jobb a másiknál. Tudjuk, hogy a kultúra (Kramsch szavait idézve) egy világnézet, azoknak az elfogadott szabályoknak a rendszere, amely szerint látunk, hiszünk, értékelünk és viselkedünk. Az interkulturális oktatás és tanulás a világ megértését jelenti, és ahhoz segít hozzá, hogy a személy aktív szereplőjévé válhasson az őt körülvevő világnak. Ebben az összefüggérendszerben az interkulturális tanulás személyes fejlődési folyamat – közösségi elemekkel. Az interkulturális tanulás lényege, hogy miképpen lehetséges együtt élni társadalmainkban.

Magyarországon talán most kezd felébredni az érdeklődés az interkulturális nevelés iránt. Egyre több fórumon hangzanak el olyan fogalmak, mint „tolerancia”, „interkulturális kommunikatív kompetencia”, „interkulturális konfliktus”, „etnocentrizmus”, „sztereotípiá”, „multikulturális társadalom”, „kulturális sokk”, „akkulturáció”, „enkulturalizáció”, stb. Az interkulturális tanulás eszközévé válhat azon erőfeszítéseinknek, melyekkel igyekszünk megérteni a mai világunk bonyolultságát, nevezetesen azáltal, hogy egy kicsit jobban megértjük magunkat és másokat.

De vajon hogyan tanuljunk meg különbözőségeink ellenére nem pusztán egymás mellett, hanem együtt is élni? Ehhez nyújt segítséget Lázár Ildikó úttörő jelentőségű, fontos és izgalmas kötete, a *33 kulturális játék a nyelvórán*. A szerző az ELTE BTK Angol Nyelvpedagógia Tanszékének tanársegédeként és az ECML 28 európai tanárképző szakember részvételével lebonyolított 4 éves projektjének koordinátoraként, trénerként összegyűlt tapasztalatait építette bele könyvébe. A hallgatókkal, tanárjelöltekkel, illetve kollégákkal való együttműködés eredményeként született meg benne az elhatározás, hogy „testet-lelket-eszet megtornáztató”, a kulturális különbségeket tudatosító, érdeklődésselkeltő és önálló tanulásra ösztönző játékokkal, feladatokkal, szimulációkkal és szövegfeldolgozó kérdésekkel segítse mindazokat, akik szeretnék minél jobban integrálni az interkulturális kommunikációt a nyelvtanításba és a nyelvtanárképzésbe. De sikerrel meríthetnek ötletet a könyvből azok a humán erőforrás menedzsmenttel foglalkozó szakemberek is, akik különböző cégek számára tartanak kommunikációs tréningeket, felismerve azt, hogy az interkulturális ismeretek elsajátítása hatékonyabb csapatmunkát eredményez, és növelheti a szakmai és üzleti sikereket, hiszen az egyre inkább globalizálódó üzleti világban elengedhetetlenné vált, hogy tágabb kulturális szemlélettel, több kultúrát átfogó kommunikációs készséggel, kulturális érzékenységgel dolgozzanak az emberek a hazai vagy külföldi cégeknél.

A kötet bevezetőjében megfogalmazott gondolatok és a pontos módszertani szempontok hatékonyan segítik és irányítják az interkulturális szemléletet régóta

alkalmazó, jól ismerő tanárokat és a témával még csak most ismerkedőket egyaránt, a kötet végén pedig bőséges bibliográfiából válogathat mindenki, aki kedvet érez ismeretei további bővítéséhez.

Az egyes feladatok előtt a szerző gondosan jelzi, milyen kulturális, nyelvi, és egyéb – személyiségfejlesztést szolgáló – célokat szolgálhat az adott gyakorlat, milyen életkorú, nyelvi szintű tanulócsoporthoz alkalmas, mekkora a játékot játszó csoport ideális létszáma, milyen kellékeket, előkészületet és teremrendezést igényel, és mennyi idő szükséges hozzá.

A könyv végén két kitérő összefoglaló táblázat segíti a játékok közötti eligazodást: az egyik az interkulturális ismeretek, készségfejlesztési célok és attitűdformálási lehetőségek szerinti rendszerezi őket, a másik pedig szókincsfejlesztési és nyelvtani célok, valamint nyelvi alapkészségek és a csoportdinamika és az önálló tanulásra nevelés fejlesztésének lehetőségei alapján.

És hogy miről szólnak a gyakorlatok? Nos, számtalan érdekes problémával szembesülhetünk segítségükkel az órák során. Például igaz-e, hogy Angliában nyitott esernyővel kell a házba lépni, vagy Franciaországban bort kell vinni ajándékba, ha vendégségbe megyünk, és vajon a japán partnertől kapott névkártyát gyorsan el kell-e tenni és a mienket átadni? És egész biztosan van véleményünk arról, ki lusta, pontos vagy éppen segítőkész. De vajon mi történik, ha a következő megállapításokkal találkozunk:

Lusta az, aki nem mászik fel a hegyre naponta kétszer friss vízért.

Pontos az, aki a szóbeli vizsgájára bő félórával később érkezik, mint a kiírt időpont.

Szépítő az, aki előre megy az ajtónál, hogy ne tartsa fel az embereket.

Avagy az is lehet, hogy a számunkra meghatóan elbűvölő szerelmi zálogként értékelt csokor sárga rózsa máshol azt üzeni, hogy a küldője féltékeny vagy éppenséggel nem szeret minket. Az ehhez hasonló feladatok kiváló alkalmat teremtenek különböző kultúrák összehasonlítására, az eltérő magatartásformák elemzésére, a követésre méltó sajátosságok kiemelésére és legvégül a zavaró és ezért kerülendő viselkedési buktatók számbavételére. Megtanulhatjuk, hogy ha nyitottabbak leszünk egymás kultúrája, szokásrendszere iránt, ha ellessük azt, amit a másik talán jobban csinál, ha legyőzzük előítéleteinket, akkor ezzel saját kultúránkat, hagyományainkat is gazdagíthatjuk.

Kultúránk – Hofstede szavai szerint agyunk programozása – mindenkor, minden helyzetben alapvetően meghatározza reakcióinkat, érzéseinket és kommunikációinkat.

E tudás ismeretében – tanítja Lázár Ildikó könyve – csak rajtunk áll, hogy ne folyékonyan beszélő üresfejű emberekké váljunk, hanem kulturális tudással rendelkező, policentrikus, más kultúrák képviselői iránt empátiával viselkedő felnőtté, és azzá neveljük tanítványainkat is.

Samu Ágnes

(Lázár Ildikó: 33 kulturális játék a nyelvórán: Segédkönyv tanároknak az interkulturális kompetencia fejlesztéséhez nyelvórákon és kommunikációs tréningeken. Bp.: OPKM – ECML-Magyarországi Kontaktpont, 2006. 149 p.)